

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **B. I., s. r. o., so sídlom v B., IČO: X.**, zastúpenej Advokátskou kanceláriou A., s. r. o., K., proti povinnej: **B. B., nar. X., bytom na P., o vymoženie 1 512,81 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12Er/933/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2012, č. k. 2CoE/35/2012-50, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávneného **o d m i e t a**.
Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Súdnemu exekútorovi došiel dňa 25. novembra 2011 návrh oprávneného na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je k návrhu pripojený rozhodcovský rozsudok, vydaný Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným pri R., a. s., T., z 27. augusta 2010, sp. zn. BA0210038, ktorým bola žalovanej B. B. uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi B. I., s. r. o., sumu 1 512,81 eur s príslušenstvom.

Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Humenné o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Humenné uznesením zo dňa 30. decembra 2011 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že exekučným titulom je v danom prípade rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného pri spoločnosti R., a. s., sp. zn. BA0210038 zo dňa 27. augusta 2010, ktorým bola povinnej uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému sumu 1 512,81 eur spolu s úrokom vo výške 7,5% ročne zo sumy 1 512,81 eur od 15. mája 2009 do zaplatenia istiny, úrok

z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 1 512,81 eur od 15. mája 2009 do zaplataenia istiny, sumu úrokov z omeškania vo výške 435,75 eur, náhradu poplatku za rozhodcovské konanie vo výške 77,94 eur a nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 187,02 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku.

Následne súd citoval ust. § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“); ust. § 45 ods. 1 písm. b/ a c/ a ods. 2, ust. § 40 písm. a/ a b/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“); ust. § 2 písm. a/ a b/, § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch; čl. 2 písm. b/, c/ a čl. 3 ods. 1, 2, 3, 6 a 10 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len Smernica Rady 93/13/EHS); ust. § 897g Občianskeho zákonníka s účinnosťou od 1. apríla 2004 a uviedol, že právny vzťah medzi účastníkmi vznikol na základe zmluvy o úvere zo dňa 10. mája 2006, pričom túto úverovú zmluvu posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, kde povinný je v pozícii spotrebiteľa.

Rozhodcovská doložka je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy o úvere, ktorú dodávateľ v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Podľa názoru súdu je však dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou podmienkou, ktorá je nekalou v zmysle čl. 3 ods. 3 a prílohy 5 Smernice Rady 93/13/EHS, nakoľko sa v porovnaní s dodávateľom nachádza spotrebiteľ v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, alebo aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Rozhodcovská doložka, obsiahnutá v čl. 9.2 OP spoločnosti Poštovej banky, a. s., ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodnutie sporu štátnym súdom, nakoľko v rozhodcovskej doložke je uvedené, že všetky spory, ktoré vzniknú, ak nebudú riešené dohodou strán, budú riešené v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným pri spoločnosti R.R., a. s. Rozhodcovskú doložku si povinný ako spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok prijať alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu.

Dojednanie rozhodcovskej doložky, a teda aj následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojom dôsledku k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia Smernice Rady 93/13/EHS. Na základe uvedeného dospel súd prvého stupňa k záveru, že dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je nekalou podmienkou, ktorá nie je pre spotrebiteľa záväzná.

Z týchto dôvodov súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v súlade s ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 ZoRK.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávneného uznesením z 30. apríla 2012, sp. zn. 2CoE/35/2012-50 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O. s. p. potvrdil.

Odvolačný súd v rozhodnutí poukázal predovšetkým na ust. § 35 a § 45 ods. 1 a ods. 2 ZoRK a pre zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd poukázal na to, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Odvolací súd konštatoval, že úver, poskytnutý právnym predchodcom oprávneného, takúto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností aj Obchodné podmienky pre úver (verzia 2/2005), ktoré povinná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov, právny predchodca oprávneného mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nikto netvrdil, že by poskytnutý úver nemal charakter úveru spotrebiteľského.

Podľa dohodnutých zmluvných podmienok, akékoľvek spory vzniknuté medzi zmluvnými stranami sa mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Takáto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných zmluvných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora.

Odvolaací súd poukázal na to, že Občiansky zákonník síce až od 1. januára 2008 v ust. § 53 ods. 4 písm. r/ za neprijateľné označil aj dojednanie, vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, avšak táto okolnosť nie je dôvodom na iné vyhodnotenie tejto neprijateľnej podmienky u zmlúv, uzatvorených pred 1. januárom 2008. Občiansky zákonník účinný do 31. decembra 2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať i iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami, spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v § 53 vždy spája sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), je potrebné hovoriť v danom prípade o absolútnej neplatnosti, pôsobiacej bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú súd musel prihliadať z úradnej povinnosti.

Ak teda dojednaná podmienka, ukladajúca spotrebiteľovi povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom, je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, ktorým je právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd totiž môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v zmysle § 3 ZoRK uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určitom zmluvnom alebo inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 ZoRK), akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

Poukazujúc na uvedené dôvody, odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 O. s. p.

O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 237 písm. d/ O. s. p., že v tej veci sa už právoplatne rozhodlo, alebo v tej veci sa už prv začalo konanie, § 237 písm. e/ O. s. p., že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, § 237 písm. f/ O. s. p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ďalej svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Oprávnený mal za to, že rozhodcovským rozsudkom bolo rozhodnuté v súlade so zákonom. Uviedol, že skutočnosť, že podmienky v spotrebiteľskej zmluve neboli individuálne dojednané, sama osebe nezakladá ich neprijateľnosť. To, že rozhodcovské konanie inicioval oprávnený z titulu neplnenia si povinnosti riadne a včas zo strany povinného, nemôže mať za následok neplatnosť rozhodcovskej doložky. Podľa jeho názoru rozhodcovská doložka bola dohodnutá v súlade so zákonom. Oba sudy nesprávne aplikovali v danej veci ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktoré nebolo v čase dojednania rozhodcovskej doložky účinné, čím oba rozhodujúce sudy porušili zásadu retroaktivity a tým výrazne narušili princíp právnej istoty účastníkov. Oprávnený mal ďalej za to, že predložením návrhu na uzavretie rozhodcovskej doložky si plnil povinnosť, ktorá mu vyplývala zo zákona o bankách, ktorý je špeciálnym predpisom upravujúcim prípustnosť rozhodcovskej zmluvy a podmienky jej uzavretia v spotrebiteľských vzťahoch, kde je dodávateľom banka. Poukázal aj na nesprávnosť slovenského prekladu Smernice Rady 93/13/EHS, z ktorej súd neprijateľnosť rozhodcovskej doložky vyvodil, z čoho vyplýva, že sudy nižšieho stupňa vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a konanie zaťažili vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Oprávnený ďalej uviedol, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok súdu a je záväzný aj pre exekučný súd a predstavuje prekážku res iudicata. Prvostupňový a odvolací súd rozhodli o neprijateľnosti zmluvného dojednania ex offio napriek tomu, že exekučnému súdu nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia oprávnenie rozhodovať o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky. Oprávnený poukázal aj na ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého je exekučný súd povinný ex offio skúmať iba súlad exekučného titulu

so zákonom, teda materiálnu a formálnu stránku vykonateľnosti tohto titulu, nie jeho vecnú správnosť (skutkové a právne závery). Zároveň uviedol, že ZoRK umožňuje povinnému podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku žalobu na jeho zrušenie. Povinná v danej veci nevyvinula žiadnu aktivitu za účelom ochrany svojich práv v rozhodcovskom konaní, ani v čase po jeho vydaní a súd nemá nahrádzať pasivitu spotrebiteľa. V tomto smere oprávnený poukázal na stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-40/08 z 29. januára 2008 Asturcom Telecommunicationes SL proti Cristina Rodrigues Nogueira v bode 47. Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenému odoprelo právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo sa rovná odmietnutiu spravodlivosti. Z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne aby dovolací súd zrušil uznesenie súdu prvého a druhého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanvej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p., ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Oprávnený namieta vadu podľa § 237 písm. d/ O. s. p., t. j., že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutočných tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného).

Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade konaniu v exekučnej veci oprávneného: B. I., s. r. o., A., IČO: X., proti povinnej: B. B., nar. X., bytom na P., o vymoženie 1 512,81 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12Er/933/2011, na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. BA0210038 z 27. augusta 2010, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd zriadený pri R., a. s., nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté.

Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. d/ O. s. p.

Podľa názoru oprávneného je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O. s. p., ktorej sa mali, ako to vyplýva z obsahu dovolania, dopustiť zrejme tým, že skúmali podmienky vydania rozhodcovského rozsudku, hoci povinná nevyvinula žiadnu aktivitu na takýto prieskum. Oprávnený túto vadu namieta neopodstatnene.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ustanovení § 81 ods. 1 a 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

Exekučný súd v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, tzn. že v danej veci bol návrh na začatie exekučného konania podaný. V tomto prípade z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O. s. p.) nejde zo strany oprávneného o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O. s. p., ale o námietku, ktorou napáda vecnú správnosť postupu a právnych záverov súdov, resp. ich právne posúdenie veci.

Námietka oprávneného o existencii vady uvedenej v ustanovení § 237 písm. e/ O. s. p. preto nie je opodstatnená.

Oprávnený ďalej tvrdil, že konanie súdu je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej sa súdy oboch stupňov dopustili tým, že jej odopreli vykonateľnosť právoplatného a vykonateľného exekučného titulu vydaného v súlade so zákonom.

Na námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p., resp. či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení, ako správne poukázal oprávnený, ide tiež v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Takým zamietnutím sa totiž oprávnenému odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.

V danom prípade súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe návrhu oprávneného na podklade exekučného titulu – rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovské konanie sa uskutočnilo na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, čím rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Z obsahu spisu vyplýva,

že prvostupňový aj odvolací súd posudzovali splnenie podmienok na udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie na základe predmetného rozhodcovského rozsudku.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platnej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky.

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v rámci daného spotrebiteľského vzťahu, ktorý je právne založený spotrebiteľskou zmluvou - zmluvou o úvere) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia ZoRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať

rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. V spotrebiteľských veciach je zvýraznený princíp ochrany práv spotrebiteľa, čo znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybnit' existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere, uzavretej medzi oprávneným a povinnou vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Obchodné podmienky pre úver, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v týchto podmienkach. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky. Preto správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súdy neodňali oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Oprávnený v dovolaní ďalej tvrdil, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky k námietkam oprávneného ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery

a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie oprávneného odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Dovolací súd úspešnej povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. mája 2013

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová